

SCI-CONF.COM.UA

EURASIAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

**PROCEEDINGS OF XIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 22-24, 2023**

**BARCELONA
2023**

EURASIAN SCIENTIFIC DISCUSSIONS

Proceedings of XIII International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

22-24 January 2023

Barcelona, Spain

2023

UDC 001.1

The 13th International scientific and practical conference “Eurasian scientific discussions” (January 22-24, 2023) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2023. 478 p.

ISBN 978-84-15927-32-7

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-22-24-01-2023-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Barca Academy Publishing ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Musiienko L. A., Bekhta D. A., Blazhchuk Yu. O., Melnyk M. V.* 11
INNOVATIVE ASPECTS OF THE ELEMENTS OF THE LENTIL
MINERAL NUTRITION SYSTEM IN THE RIGHT BANK FOREST
STEPPE
2. *Pitera L. V., Otchenashko V. V.* 14
INDICATORS OF INCUBATION EGG BY USING SUNFLOWER
PROTEIN CONCENTRATE IN FEEDING QUAIL LAYERS
3. *Tretiakova S., Nepokryta I., Sharovalenko A.* 17
HISTORY OF THE ORIGIN AND CULTIVATION TECHNOLOGY OF
CHIA (SALVIA HISPANICA) IN HOMESTEADS
4. *Ахметов К. А., Идирисов А. А., Малик Е. Е., Кулетов Е. М.* 21
ЗНАЧИМОСТЬ ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИХ МЕТОДОВ ДЛЯ
ОБОСНОВАННОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ АГРАРНЫХ
ОБЪЕКТОВ
5. *Солодка Т. М., Солодка О. В.* 34
АЛЕЛОПАТИЧА РЕГУЛЯЦІЯ РОСТУ І РОЗВИТКУ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО

BIOLOGICAL SCIENCES

6. *Волгін Д. Г., Гавій В. М.* 39
АКТИВНОСТІ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ СОРТУ ЮВІВАТА 60 В ФАЗАХ
ВЕСНЯНОГО КУЩІННЯ ТА ФАЗІ ВИХОДУ В ТРУБКУ

MEDICAL SCIENCES

7. *Makhlynets N., Pavlyshyn M., Ozhogan Z.* 46
CHANGES OF PERIODONTAL BLOOD SUPPLY IN PATIENTS WITH
MAXILLOMANDIBULAR ANOMALIES AND DISORDERS OF THE
ARCHITECTONICS OF THE VESTIBULE OF THE MOUTH
8. *Mallamraj A. B., Pavliukovych N., Pavliukovych O.* 50
NEPHROTOXICITY OF DRUGS: MECHANISM OF DEVELOPMENT
9. *Pikas P. B.* 55
THE EFFECT OF SYMBITER ON THE MICROFLORA OF THE
GASTROINTESTINAL TRACT IN RATS IN HYPOACIDIC
CONDITION
10. *Азаров А. А., Слобожанінова А. М.* 59
FUNCTIONAL ACTIVITY OF NEUTROPHILS IN CHRONIC
INFLAMMATION
11. *В'юн Т. І., Анищенко А. М., Абрамова М. О., Катмадзе Р. Н.* 61
АСПЕКТИ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ В ГЕРІАТРИЧНІЙ ХІРУРГІЇ
12. *Гайдай О. С., Уваєв Б. С., Мервінська Ю. В., Мервінський Т. С.* 65
МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ В
УМОВАХ СТРЕСУ

13.	<i>Калінін Д. Е., Єр'оміна О. І., Краснікова Л. В.</i>	68
	ОЦІНКА РІВНЮ ОБІЗНАНОСТІ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ ЩОДО ВАКЦИНАЦІЇ ПРОТИ ВІРУСУ ПАПІЛОМИ ЛЮДИНИ	
14.	<i>Лисак І. В., Печеряга С. В.</i>	71
	РИЗИКИ ВИНИКНЕННЯ НИЗЬКОЇ ПЛАЦЕНТАЦІЇ	
15.	<i>Малик Н. В., Майстренко Я. Ю., Ткалич Д. Ю.</i>	74
	ВПЛИВ КИШКОВОЇ ПАЛИЧКИ PARABACTEROIDES DISTASONIS НА ПЕРЕБІГ РЕВМАТОЇДНОГО АРТРИТУ	
16.	<i>Роговий Ю. Є., Цитрін В. Я.</i>	76
	ВПЛИВ ВОДНОГО ДІУРЕЗУ З НАСИЧЕННЯМ МОЛЕКУЛЯРНИМ ВОДНЕМ НА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН НИРОК ЗА ГОСТРОЇ ГЕМІЧНОЇ ГІПОКСІЇ СЕРЕДНЬОГО СТУПЕНЯ ТЯЖКОСТІ	
17.	<i>Шевченко О. О., Левон М. М., Назар П. С., Левон В. Ф.</i>	81
	УЛЬТРАСТРУКТУРНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ БУДОВИ ПЕРИСИНУСОЇДНОГО ПРОСТОРУ (ПРОСТОРУ ДІССЕ) В ПРЕНАТАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ	
CHEMICAL SCIENCES		
18.	<i>Дубровіна Л. В., Косигіна І. М., Кручко І. М.</i>	86
	ВОГНЕГАСНІ ПОРОШКИ НА ОСНОВІ «СУХОЇ ВОДИ»	
19.	<i>Ткач В. В., Понич Л. І., Петрусяк Т. В.</i>	90
	КОМБІНОВАНІ ХІМІКО-МАТЕМАТИЧНІ ЗАВДАННЯ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА ТЕМУ НІМЕЦЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ	
20.	<i>Ткач В. В., Кушнір М. В., Сторошук Н. М., Іванушко Я. Г.</i>	100
	ЧОТИРИ ІНТЕГРОВАНІ ХІМІЧНІ ЗАДАЧІ В БРАЗИЛЬСЬКОМУ СТИЛІ НА БІОЛОГІЧНУ ТА ЕКОЛОГІЧНУ ТЕМАТИКУ	
TECHNICAL SCIENCES		
21.	<i>Deryaev A. R.</i>	106
	CHARACTERIZATION OF PRODUCTIVE HORIZONS AND DETERMINATION OF PHYSICAL AND CHEMICAL PROPERTIES OF THEIR PRODUCTS FOR THE DEVELOPMENT OF FIELDS BY DUAL COMPLETION OPERATION OF WELLS	
22.	<i>Osyrov V.</i>	113
	IMPLEMENTED TECHNICAL SOLUTIONS FOR ROAD SAFETY	
23.	<i>Zhuravlov Yu. I.</i>	121
	RELIABILITY-ORIENTED MODEL OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THERMOCOUPLE BRANCH GEOMETRY AND THE COOLING CAPACITY OF CASCADE COOLERS	
24.	<i>Васюта В. В., Барсуков С. Г.</i>	128
	РОЗРОБКА, КЕРОВАНА ФУНКЦІЯМИ (FDD)	
25.	<i>Вусатий М. В., Гарасимчук І. Д., Потанський П. В.</i>	133
	ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПОЛІПШЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ СИСТЕМ СІЛЬСЬКОГО ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ	

26.	<i>Іванчук О. В., Козел В. М., Дроздова Є. А.</i>	138
	АНАЛІЗ ПЛАТФОРМ ОРКЕСТРАЦІЇ КОНТЕЙНЕРІВ DOCKER	
27.	<i>Коломійцев О. В., Комаров В. О., Бугера М. Г.</i>	145
	ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ НЕТРАДИЦІЙНИХ БОЄПРИПАСІВ	
28.	<i>Конон В. В.</i>	152
	APPLICATION OF HEAT ENERGY MONITORING IN THE CONTEXT OF SHIPBOARD CARGO TRANSPORTATION	
29.	<i>Нєміріч О. В., Гавриш А. В., Селєзньова Д. В.</i>	155
	ПІДБІР АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВИДІВ СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ЧІЗКЕЙКІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
30.	<i>Островський О. Т.</i>	158
	СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
31.	<i>Радовенчик В. М., Карпенко М. В.</i>	165
	ОЧИЩЕННЯ МЕХАНІЧНИХ ФІЛЬТРІВ ПОБУТОВИХ ЗВОРотноОСМОТИЧНИХ УСТАНОВОК ВІД СПОЛУК ЗАЛІЗА	
32.	<i>Сєлютіна Г. А., Кравчук Д. О., Ребрик К. В.</i>	172
	РОЗРОБКА РЕЖИМІВ СТЕРИЛІЗАЦІЇ ПАСТ ІЗ РЕВЕНЮ ТА АГРУСУ ТА ВИВЧЕННЯ ЇХ ЯКОСТІ ПІД ЧАС ОТРИМАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ	
33.	<i>Стадник І. Я., Піддубний В. А.</i>	177
	УТВОРЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ В РОБОЧІЙ КАМЕРІ ФОРМУВАЛЬНОЇ МАШИНИ МІЖ РОБОЧИМИ ОРГАНАМИ ТА СЕРЕДОВИЩЕ	
34.	<i>Татарчук Т. В., Середенко К. А., Олексенко О. С.</i>	182
	ПОРТАТИВНИЙ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТ	
35.	<i>Терещенко Г. Ю., Стась Б. Л.</i>	191
	АРХІТЕКТУРА СХОВИЩА ЗОБРАЖЕНЬ В ЕПОХУ ВЕЛИКИХ ДАНИХ	
36.	<i>Якусєвич Ю. Г.</i>	196
	МОДЕЛІ СИСТЕМИ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ ФОРМАЦІЇ	
37.	<i>Ялина О. О., Янішевський В. Ю.</i>	202
	АНАЛІЗ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ГІДРОСИСТЕМ	
GEOGRAPHICAL SCIENCES		
38.	<i>Нетробчук І. М., Юровчик В. Г., Чижевська Л. Т., Мельник О. В., Качаровський Р. Є.</i>	207
	ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ БАСЕЙНУ РІЧКИ ТЕНЕТИСКА ТА ЇХ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	

GEOLOGICAL AND MINERALOGICAL SCIENCES

39. *Buynovich I. V., Davydov O.* 214
CROSS-SECTIONAL MORPHOMETRY AND GEORADAR
SIGNATURE OF SMALL NON-TIDAL INLET (PRORVA) CHANNELS,
BLACK SEA, UKRAINE
40. *Buynovich I. V., Tõnisson Hannes, Kont Are, Palginõmm Valdeko, Suursaar Ülo, Rosentau Ala, Hang Tüit, Pupienis Donatas, Davydov O.* 219
SPATIAL AND TEMPORAL VARIATIONS IN MAGNETIC
SUSCEPTIBILITY OF COASTAL SANDS RESULTING FROM RECENT
STORM ACTIVITY, SAAREMAA ISLAND, ESTONIA

PEDAGOGICAL SCIENCES

41. *Hontarenko I., Osmachko S.* 224
EXPERIENCE OF USING PLATFORM ZOOM WHILE DISTANCE
LEARNING OF THE FOREIGN LANGUAGE IN THE CONDITIONS OF
COVID-19 PANDEMIC
42. *Khantadze N.* 231
SOME COMPETENCES TO DEVELOP THE STUDENTS AS AN
ACTIVE READER
43. *Бабич Т. М.* 237
РОЛЬ БІОРИТМІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ЛЮДИНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗУМОВУ ТА ФІЗИЧНУ
АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ
44. *Волинець В. М., Новікова Л. О.* 244
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ГРАФІЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ
45. *Гаджиева Матанат Гашим кызы, Герайзаде Малахат Агабаба кызы, Кадиева Севда Абдулсамед кызы* 250
МЕТОДЫ И ПРИЕМЫ ОБУЧЕНИЯ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ НА
УРОКАХ В ИНОЯЗЫЧНОЙ АУДИТОРИИ
46. *Греккер Н. Л.* 255
КОНСПЕКТ УРОКУ З МИСТЕЦТВА У 8 КЛАСІ «УЗАГАЛЬНЕННЯ
ЗНАНЬ З ТЕМИ «У СВІТІ АНТИЧНОСТІ»»
47. *Дем'янюк Н. Ю.* 259
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАГІСТРАНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «СОЛЬНИЙ СПІВ І
ДИРИГУВАННЯ»
48. *Майєр Н. В.* 264
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР
49. *Маленко Я. В., Кобрюшко О. О., Поздній Є. В.* 268
ТЕРМІНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЕКОЛОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

50. *Синиця А. О., Сивак Д.* 276
СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ В РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА І
ВИХОВАТЕЛЯ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

51. *Василик О. М.* 283
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ЛІДЕРСТВА ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ
52. *Зеленська К. О., Алиєва С. В., Жабітенко С. С.* 290
СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ЯК ПРОВІДНА ФОРМА
АУТОАГРЕСІЇ У ЛЮДЕЙ З РОЗЛАДАМИ ОСОБИСТОСТІ
53. *Коваленкова А. А.* 292
ФЕНОМЕН ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСІБ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

JOURNALISM

54. *Луса І. В., Богуславський О. В.* 299
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КРЕОЛІЗОВАГО ТЕКСТУ В
КОМІКСАХ
55. *Цепкало Т. О.* 305
ГЕНДЕРНА СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА

ART

56. *Нрунчак Н.* 312
WORKING ON THE STAGE LANGUAGE IN PRODUCING THE
ENGLISH PLAYS IN UKRAINE
57. *Матвієнко А. М.* 318
ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДІТЕЙ НА ДОСВІДІ
ДІЯЛЬНОСТІ «МАТВИЄНКО DANCE ART» (ШВЕЙЦАРІЯ)

CULTUROLOGY

58. *Міронова Т. В.* 324
МИСТЕЦЬКІ РЕЗИДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ 2000-2020 РР.: ПОСТАНОВКА
ПРОБЛЕМИ

POLITICAL SCIENCES

59. *Babashova S. A.* 332
US-CHINA RIVALRY AND POLARIZATION IN SOUTH EAST ASIA
SUMMARY
60. *Громико О. В., Онпиченко П. М.* 338
АНАЛІЗ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНОЇ ОБСТАНОВКИ НАВКОЛО
УКРАЇНИ
61. *Кошляк І. І.* 345
МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

62. *Хмельников А. О.* 349
ЛОКАЛЬНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

PHILOLOGICAL SCIENCES

63. *Алиєва А. Д.* 351
ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ
64. *Каракевич Р. О.* 355
ЕТНОКУЛЬТУРНА КОНОТАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ МІРИ ДОВЖИНИ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

ECONOMIC SCIENCES

65. *Vokiy O. V.* 360
IMPACT OF ARMED AGGRESSION OF THE RUSSIAN FEDERATION ON FOOD SECURITY OF UKRAINE
66. *Hanisyay A.* 365
THE ANTIMONOPOLY REGULATION IN THE EURASIAN ECONOMIC UNION
67. *Lazariyeva O., Mas A.* 372
SPECIFICS OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN THE EUROPEAN COUNTRIES
68. *Азимзода Ф., Хайруллоева М.* 378
ТРЕБОВАНИЯ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ И СТРОИТЕЛЬСТВА ОСНОВАНИЙ И ФУНДАМЕНТОВ В ГОРНЫХ УСЛОВИЯХ
69. *Бондаренко С. В.* 383
УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА – ЗАПОРУКА ЙОГО ПРИБУТКОВОСТІ
70. *Васюта В. Б., Щербаков О. С.* 388
ЗНАЧЕННЯ CRM-ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
71. *Джинджоян В. В., Боровська О. Г.* 392
ВИТОКИ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ
72. *Заюков І. В., Новак І. Г.* 397
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ
73. *Колмакова В. М.* 402
ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВЧЕ Й ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОСИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В СФЕРІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ
74. *Кукоба В. П., Петровська Я. В.* 407
СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

75.	<i>Літвінчук К. В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ У ЗБУТОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПО ВИРОБНИЦТВУ УТЕПЛЮВАЧІВ	413
76.	<i>Марценюк Л. В.</i> ВИОКРЕМЛЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТУРИЗМУ	417
77.	<i>Омельчак Г. В.</i> ПОТЕНЦІАЛ КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА	424
78.	<i>Терлецька Л. В.</i> ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: СТРАТЕГІЇ, НАПРЯМИ, ДЖЕРЕЛА	427
79.	<i>Ткаченко І. П., Мельник Р. В.</i> УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЄКТАМИ У ВИРОБНИЦТВІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ	434
80.	<i>Хайруллоєва М. Б., Сафарова О. О.</i> РЕГІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧЕСКАЯ ПОЛІТИКА РЕСПУБЛІКИ ТАДЖИКИСТАН КАК ЧАСТЬ СТРАТЕГІИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ	440
81.	<i>Чаркіна Т. Ю., Бобиль В. В.</i> СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ	448
82.	<i>Шимків В. Я., Пришляк К. М.</i> МОДЕЛЬ ОПТИМАЛЬНОГО ВИБОРУ МІЖ ІНФЛЯЦІЄЮ ТА БЕЗРОБІТТЯМ	452

LEGAL SCIENCES

83.	<i>Hrytsai S.</i> DIGITAL CURRENCY OF CENTRAL BANKS: NON-STANDARD METHODOLOGICAL APPROACH (WORLD EXPERIENCE)	456
84.	<i>Гладченко Д. М.</i> ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОЇ ВЛАДИ	460
85.	<i>Мельникович М. С.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СВОБОДУ СВИТОГЛЯДУ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ В УКРАЇНІ	467
86.	<i>Пилипюк А. О., Самороков В. О.</i> ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ «КОЛАБОРАЦІОНАЛІЗМ»	474

GEOGRAPHICAL SCIENCES

УДК 911.3:379.8:556.51(477.82)

ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ БАСЕЙНУ РІЧКИ ТЕНЕТИСКА ТА ЇХ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Нетробчук Ірина Марківна,

к. геогр. н., доцент,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна,

Юровчик Володимир Геннадійович,

к. геогр. н.,
викладач з базової та фундаментальної підготовки,
Луцький фаховий коледж
рекреаційних технологій і права

Чижевська Лариса Тарасівна,

к. геогр. н., доцент,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна,

Мельник Олег Володимирович,

к. геогр.н., асистент,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна,

Качаровський Роман Євгенович,

магістр географії,
інженер II категорії
навчальної лабораторії краєзнавчих атласів
кафедри фізичної географії
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

Проведене дослідження рекреаційного потенціалу малої річки Волинської області – р. Тенетиска (правої притоки р. Прип'ять). Охарактеризовано об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), приурочені до басейну річки. Запропоновано заходи оптимізації рекреаційного використання об'єктів ПЗФ.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, рекреаційний потенціал, річка, р. Тенетиска, р. Прип'ять, Головніненська ТГ, Шацька ТГ, Ковельський район, Волинська область.

Об'єкти природно-заповідного фонду за своєю сутністю є багатофункціональними утвореннями, але їх головна функція – збереження та відтворення абіотичних і біотичних компонентів та їхніх комплексів. Функція збереження неможлива без максимально можливого обмеження безпосередньої антропогенної діяльності в їхніх межах та опосередкованого антропогенного впливу. У рамках історичного процесу, природокористування, в першу чергу, відбувалося поблизу оптимального чи рентабельного зосередження певних ресурсів та умов – природних та соціально-економічних. Відповідно, доцільним є створення та розширення природно-заповідного фонду на територіях, що не освоюються людиною в господарських цілях чи обмежно придатні для освоєння. Такими територіями є прибережні частини басейнів водозбору малих річок Волинської області, що не зазнали значної трансформації у результаті спорудження меліоративних (осушувальних) мереж чи перейшли у фазу ренатуралізації. Загалом, гідрографічна мережа Волинської області представлена щільною сіткою малих річок та заболоченими територіями. Малі річки за умов достатнього водного балансу є стійкими компонентами ландшафтної оболонки. У подібних умовах необхідно активізувати розширення мережі об'єктів ПЗФ для збереження існуючих ландшафтів та сприяння акумуляції поверхневого стоку. Збереження існуючих та створення нових об'єктів ПЗФ неможливе без утилітарної та рекреаційної оцінки наявних та потенційних природоохоронних територій [7; 9–10].

Сучасний рекреаційний потенціал об'єктів природно-заповідного фонду

басейнів малих річок досліджували Нетробчук І. М., Чижевська Л. Т., Карпюк З. К., Стельмах В. Ю., Полянський С. В., Мельник Н. В., Єрко І. В., Качаровський Р. Є., Мельник О. В., Ковальчук С. І., Антипюк О. В. Як наслідок, зросла ефективність використання річок в системі «людина – водні системи».

Річка Тенетиска – права притока р. Прип'ять (басейн р. Дніпро), що протікає в межах Головніенської та Шацької територіальних громад Ковельського району (до липня 2020 року в межах Любомльського і Шацького районів). Річка Тенетиска бере початок на захід від с. Заболоття (Головніенська ТГ). Тече переважно на північний схід. Впадає до р. Прип'яті на північ від с. Прип'ять (Шацька ТГ). Населені пункти вздовж берегової смуги: Нудиже, Крушинів (Головніенська ТГ), Прип'ять (Шацька ТГ). Довжина річки 21,21 км, площа водозбору – 161,97 км², похил річки – 0,82 м/км [1; 4; 6; 8; 11].

У межах басейну р. Тенетиска знаходиться п'ять об'єктів ПЗФ: один загальнодержавного значення – ландшафтний заказники «Чахівський» та чотири місцевого значення – дві ботанічні («Дуб Волиняка», «Дуб звичайний велетень» та дві гідрологічні («Джерело «Трактова криниця», «Джерело «Польова криниця») пам'ятки природи [1–5; 9]. Загальна площа об'єктів ПЗФ 72,98 га, з них: ландшафтні заказники 99,8 %; щільність – 0,03 об'єкта/100 км², частка земель ПЗФ – 0,45 % [1–4; 6; 8; 9–11].

Утворений Указом Президента України від 10.12.1994 року, № 750/94. ландшафтний заказник «Чахівський» (площа 72,9 га) лежить у межах земель ДП «Прибузьке ЛГ». Комплекс включає озеро карстового походження Чахове (37,0 га), оточуюче його болото осоко-сфагнового типу (1,8 га), вільхово березовий масив (34,1 га) – вік до 95 років. Тут ростуть росичка круглолиста *Drosera rotundifolia*, журавлина болотяна *Oxycoccus palustris*. Можуть траплятися кілька рідкісних видів рослин занесених до ЧКУ: альдрованда пухирчата *Aldrovanda vesiculosa*, береза низька *Betula humilis Schrank*, верба чорнична *Salix myrtilloides*, шейхцерія болотяна *Scheuchzeria palustris*, росянка англійська *Drosera anglica*, лілія лісова *Lilium martagon*, шолудивник

королівський *Pedicularis sceptrum-carolinum*, а також тварин: журавель сірий *Grus grus*, лелека чорний *Ciconia nigra*, що охороняються Бернською Боннської конвенцією та Вашингтонською конвенціями [2–3; 5; 7; 11].

Ботанічна пам'ятка природи «Дуб Волиняка» (0,01 га) у с. Нудиже (Головненська ТГ) утворена рішенням Волинської обласної ради від 04.11.2011 року, № 7/21 з метою збереження вікового дерева дуба черешчатого *Quercus robur* (вік понад 700 років), заввишки 30,0 м, окружність стовбура, на висоті 1,3 м сягає 6,16 м [1–5; 7; 9–10].

Рішенням Волинського облвиконкому від 11.07.1972 року № 255 у межах земель ДП «Прибузьке ЛГ» було утворено ботанічну пам'ятку природи «Дуб звичайний – велетень» (0,01 га) для збереження одинокого дерева дуба звичайного *Quercus robur* (вік близько 400 років) [2–3; 5; 7].

Обидві гідрологічні пам'ятки природи місцевого значення були отримали статус природоохоронного об'єкта розпорядженням Волинського облвиконкому від 26.09.1977 року, № 468-р. Вони створені для охорони каскаду джерел у с. Нудиже (Головненська ТГ) праворуч від автошляху Куснище Любохини, зокрема: «Джерело «Трактова криниця» (рис. 1а) в ур. Став наповнювачів р. Прип'ять, розміщених на віддалі 100 м та «Джерело «Польова криниця» (рис. 1б) – наповнювачів р. Тенетиски – притоки Прип'яті, розміщених за 300 м. У заболоченому пониззі рельєфу обгороджено 20 джерел із сумарним дебітом 150–200 л/с [1–5; 7; 9–10].

Рис. 1. Гідрологічні пам'ятки природи басейну р. Тенетиска: а) «Джерело «Трактова криниця»; б) «Джерело «Польова криниця» [5]

Досліджені об'єкти ПЗФ зосереджують у собі значну біологічну, наукову та естетичну цінність. Оцінка рекреаційного потенціалу повинна здійснюватися комплексно шляхом визначення естетичної цінності, рекреаційної атрактивності, рекреаційної ємності та стійкості. Рекреаційна атрактивність та рекреаційна доступність (також *ємність і стійкість*) є взаємодоповнюючими факторами рекреаційного освоєння на початковій фазі рекреаційного освоєння нових територій, тоді як у фазі зрілості вони взаємно супротивними (тобто мають негативний причинний зв'язок): рекреаційна доступність спричиняє значне навантаження, що, як наслідок, збільшує руйнування середовища та зменшує його привабливість. Таким чином, рекреаційне природокористування повинне досягнути оптимуму між інтенсифікацією рекреаційного природокористування та довготривалим збереженням навколишнього середовища.

З метою забезпечення довготривалого (постійного) функціонування об'єктів природно-заповідного фонду слід вжити ряд заходів і дотримуватись певних вимог [1; 7–11]:

- 1) підвищити рівень охорони збережених частин території об'єктів ПЗФ;
- 2) здійснити зонування територій;
- 3) істотно зменшити частку земель, доступних для обмеженого господарського використання;
- 4) локалізацію рекреаційної дигресії здійснити шляхом виокремлення екологічних стежок та маршрутів із одночасною заборонаю стаціонарних закладів розміщення, що передбачають будівельні роботи;
- 5) розширити межі існуючих об'єктів ПЗФ;
- 6) вивчити питання створення нових об'єктів ПЗФ;
- 7) створити екологічні служби на рівні Головніненської та Шацької ТГ;
- 8) управління об'єктами ПЗФ здійснювати колегіально екологічною службою територіальних громад, пріоритетом якої стане збереження об'єктів ПЗФ;
- 9) підвищити статус наявних об'єктів ПЗФ місцевого значення до

загальнодержавного;

10) внести наявні об'єкти ПЗФ до місцевих та регіональних туристсько-рекреаційних маршрутів;

11) покращити інформування населення про цінність об'єктів ПЗФ та важливість бережного ставлення до навколишнього середовища.

Висновки. Об'єкти ПЗФ басейну р. Тенетиска є важливим елементом організації охорони природи. Але, недостатні розміри, на жаль, не сприяють їх стійкості та довготривалому існуванню. Нагальною метою є збільшення площ цих об'єктів ПЗФ, що підлягають обов'язковій охороні. Рекреаційний потенціал ще достатньо не використовується, що й сприяє відносно високому рівню збереженості. В існуючих межах їхня рекреаційна ємність – мінімальна. Обов'язкове поєднання заходів охорони природи та науково обґрунтованого рекреаційного природокористування сприятиме довготривалому існуванню й функціонуванню об'єктів ПЗФ.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Головніська територіальна громада URL: <https://golovnenska-gromada.gov.ua/> (дата звернення 29.12.2022).

2. Карпюк З. К., Фесюк В. О. Природоохоронні мережі Волинської області: монографія. Луцьк : Видавництво «Терен», 2021. 212 с.

3. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог. Київ, 2018. 136 с.

4. Ковельська РДА. URL: <http://koveladm.gov.ua/> (дата звернення 28.12.2022).

5. Природно-заповідний фонд Волинської області. URL: <http://eco.voladm.gov.ua/category/all/locality=9> (дата звернення 28.12.2022).

6. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області URL: <https://vodres.gov.ua/> (дата звернення 26.12.2022).

7. Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА URL: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv/1/> (дата

звернення 01.01.2023).

8. Чижевська Л. Т., Лавренчук О. М., Качаровський Р. Є., Карпюк З. К., Антипюк О. В. Оцінка сучасного стану водних ресурсів Волині. *Суспільно географічні чинники розвитку регіонів*: (11–12 квітн. 2019 р.), Луцьк, 2019. С. 98–101.

9. Чижевська Л. Т., Нич М. М., Карпюк З. К., Качаровський Р. Є. Рекреаційний потенціал гідрологічних об'єктів ПЗФ Головніенської ТГ Волинської області. *European scientific discussions*: матер. VI Міжнар. наук. практ. конф. (25–27 квітня 2021 р.). Рим, Італія, 2021. С. 192–196.

10. Чир Н. В., Качаровський Р. Є., Антипюк О. В. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку туристської інфраструктури Любомльського району Волинської області. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*: зб. наук. пр. 2017. № 14. С. 88–92.

11. Шацька територіальна громада URL: <https://shsrada.gov.ua/> (дата звернення 29.12.2022).